

Grassa schetst scenario's voor business case raffinage agroreststromen

Ruim een jaar geleden presenteerde het Noord-Nederlandse Grassa een mobiele grasraffinagemachine. Als eerste ter wereld ontwikkelde Grassa de machine die ter plekke pas gemaaid gras tot vezelkoeken en sap verwerkt waaruit eiwitten worden afgescheiden. Het sap zit vol met waardevolle stoffen als vetzuren, aminozuren, suikers, kalium en fosfaat waarvoor tal van toepassingen zijn, ook buiten de landbouw. Het resultaat van de mobiele grasraffinage is daarmee waardevolle en duurzame producten voor niet alleen de veehouderij, maar ook de papierindustrie. Nu, een jaar later, is Grassa nog altijd drukdoende om de business case rond te krijgen.

Grassa wordt geleid door Gjalt de Haan van Hoogland Gras- en Groenvoerders. Verder zijn Carel de Vries van innovatiebureau Courage en hoogleraar Johan Sanders van Wageningen UR nauw betrokken bij het project, evenals een aantal machinefabrieken en diervoederbedrijven. Basisfilosofie van Grassa is dat wij door eiwitten te winnen uit het in Nederland in overvloed aanwezige gras, dit gedoseerd aan koeien, kippen of varkens kunnen voeren. Zo hoeft niet alleen minder zogenaamd sojaschroot – een basisbestandsdeel voor diervoeding – geïmporteerd te worden, maar levert grasraffinage ook een duurzame vezel op waar vanuit de papier- en kartonindustrie veel interesse voor is.

Deelstap

De eerste fase van Grassa – die volgens het consortium per 1 mei is afgerond – stond vooral in het teken van informatieverzameling over de techniek, kwaliteit en gebruiksmogelijkheden van eiwitten en vezels uit gras. De tweede fase die momenteel gaande is, richt zich op het verfijnen van het raffinageproces en het sluitend maken van de business case. Daarbij is er ook aandacht voor andere eiwitrijke landbouwgewassen dan gras, zoals bieten- en wortelloof.

'Wat je eigenlijk in het noorden van het land wilt opzetten is een centrum waarbij je richting tal van verschillende toepassingen biomassastromen

met verschillende technieken kunt converteren in waardevolle producten', duidt De Haan. 'Waarde creëren blijft ook binnen Grassa een 'on going'-proces. Je blijft kijken naar optimalisatie van deelstapjes om de business case sluitend te maken. Binnen Grassa is het verder verdiepen in de sapstroom momenteel het aandachtspunt. Juist in die deelstap kunnen wij nieuwe en kansrijke componenten ontdekken. Overigens willen wij ook kijken naar de humane toepassing van eiwitrijke gewassen. Er lopen een aantal onderzoeken en mogelijk komen daar nieuwe samenwerkingsverbanden uit voort.'

Volume

'Wij zijn nu volop aan het kijken wat de economische gevolgen zijn als wij aan bepaalde knoppen draaien bij het doel om het proces te optimaliseren. Het rekenen aan de business case is in volle gang en wij bekijken zowel de voorkant als achterkant van het productieproces nauwgezet. Uiteindelijk moet in december of januari de business case in meerdere scenario's in beeld gebracht zijn. Daarbij willen wij ook onze business case koppelen aan andere business cases om meer volume te genereren. Volume is juist in de beginfase van de opstart van de bio-based economy cruciaal.'